

Statens vegvesen
Postboks 1010, Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Dato 06.09.2024
Vår referanse 2024/34192-2
Dykkar referanse 24-24408-21
Sakshandsamar Torill Klinker
E-post Torill.Klinker@vlfk.no
Telefon 90899261

Drift av kollektiv i byvekst- og belønningsavtaler - svar frå Vestland fylkeskommune

Vi viser til brev datert dykk 05.07.2024 der de ber om svar på ei rekke spørsmål knytt til bruken av belønningsmidlar til drift av kollektiv.

1) Hvor mye bruker fylkeskommunen på kollektivtilbudet i det aktuelle avtaleområdet, og hvordan har utviklingen vært de siste årene? (minimum siden referanseåret til gjeldende avtale)

- Oppgi regnskapstall til og med 2023, og budsjett for 2024
- Synliggjør finansieringen i form av egne midler, billettinntekter, statlige tilskudd, koronatilskudd, bompenger, etc.

Tabellen nedanfor syner utgifter (regnskapstal og budsjett) og finansiering for avtaleområdet for perioden 2018-2024.

Tabell 1:

Utgifter	Beløp i kr	Beløp i kr	Beløp i kr	Beløp i kr	Beløp i kr	Beløp i kr	Beløp i kr
	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Budsjett 2024
Buss	1 164 496 598	1 212 055 090	1 280 328 293	1 362 918 634	1 439 215 020	1 557 190 046	1 683 147 786
Busskontrakter i Byvekstområdet							
Bybanen							
Bybanen drift	195 807 220	175 578 661	191 773 295	210 463 000	265 450 753	299 858 037	342 354 704
Båt							
Bybåtsambandene	46 731 421	51 580 062	56 269 421	53 290 555	54 055 280	66 950 225	141 700 000
Askøy-/Nordhordlandsbåtene							
Totalt alle transportmiddel	1 407 035 239	1 439 213 813	1 528 371 009	1 626 672 189	1 758 721 053	1 923 998 308	2 167 202 490
Totale utgifter (Avrundet til hele tusen kr)	1 407 035 000	1 439 214 000	1 528 371 000	1 626 672 000	1 758 721 000	1 923 998 000	2 167 202 000
Finansiering							
	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Budsjett 2024
Billettinntekter	717 000 000	741 300 000	443 800 000	476 600 000	662 400 000	743 900 000	815 000 000
Statlige tilskudd - Belønningsmidler	182 000 000	270 000 000	280 000 000	289 000 000	75 000 000	289 000 000	325 000 000
Statlige tilskudd - Reduserte billettpriser			50 000 000	51 600 000	51 600 000	53 100 000	55 224 000
Korona tilskudd			357 800 000	347 200 000	173 740 000		
Sum finansiering fra marked og stat	899 000 000	1 011 300 000	1 131 600 000	1 164 400 000	962 740 000	1 086 000 000	1 195 224 000
Egne midler Vestland fylkeskommune	508 035 000	427 914 000	396 771 000	462 272 000	795 981 000	837 998 000	971 978 000

2) Hva er billettinntektene i det aktuelle byområdet, og hvordan har utviklingen vært de siste årene?
(minimum siden referanseåret til gjeldende avtale)

Tabell 2:

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Budsjett 2024
Billettinntekter	717 000 000	741 300 000	443 800 000	4 766 000 000	662 400 000	743 900 000	815 000 000

Etter år 2019 hadde vi to heile rekneskapsår som var prega av korona, med stor nedgang i antal reisande og billettinntekter.

Vi mottok koronatilskot frå staten i år 2020, 2021 og 2022, basert på berekna inntektsbortfall.

Først i år 2023 fekk vi vekst i billettinntektene igjen samanlikna med år 2019, og vi forventar auka billettinntekter også i år 2024.

3) Hvordan løses utfordringen med at byområdet ikke utgjør det samme geografiske området som hele det fylkeskommunale området? Foreligger det egne nøkkeltall for avtaleområdet, i så fall hvilke?

Nærare 90% av billettinntektene i Vestland kjem frå avtaleområdet. Vi nyttar inntekter frå Sone A ved berekning av billettinntekter for byområdet.

Ved avgrensing av kostnader nyttar vi dei kontraktsområda som inngår i dei kommunane som inngår i Byvekstavtalen (Bergen, Askøy, Øygarden, Bjørnafjorden og Alver)

4) Hva har belønningsmidlene til drift kollektiv blitt benyttet til de siste årene?

Hordaland fylkeskommune, og seinare Vestland fylkeskommune, har motteke statlege belønningsmidlar i mange år. Belønningsordninga var opprinneleg ei statleg ordning for å styrka kollektivtransport i storbyområda. Dei byområda som hadde stigande tal på kollektivreiser, og samstundes redusert bilandel, fekk ein større del statlege midlar. Det var ei rein belønningsordning der det å lukkast gav større statleg tilskot, og dersom bilandelen auka fekk ein nedtrekk i tilskotet. Fylkeskommunane søkte om midlar basert på oppdaterte reisetal, og dei som synte til best utvikling fekk mest. Det var ingen andre krav enn at midlane stimulerte til betre framcome, helse og miljø i storbyområda. Ved inngangen til reforhandling i 2019 var det årlege tilskotet på 200 mill.

I gjeldande avtale (2019-2029) vart potten til drift av kollektiv auka til 280 mill. årleg + indeksregulering, med eit strengare krav om rapportering. Etter vårt syn gjeld rapporteringskravet difor dei siste 80 mill, ikkje dei første 200.

Som vist i tabellen under har belønningsmidlane vorte nytta til ei rekke tiltak, mellom anna styrking og omlegging av stamlinjenettet i Bergen, styrking av kollektivtilbodet på Nygårdshøyden og Nordnes/Nøstet og styrking av kollektivtilbodet til Bergen Sør/Fyllingsdalen og Bjørnafjorden, samt ulike kommunikasjonstiltak og samkøyringsordninga i Bergen Vest. Framover ynskjer vi også å prioritera styrka rutetilbod og bestillingstransport på Askøy og i Øygarden, styrka rutetilbod og nullutsleppsteknologi på Askøysambandet, samt meirkostnader knytt til kontraktane for Askøyruta og Nordhordlandsruta.

Tabell 3:

Indeksering*	1,029	0,984	1,062	1,089	1,06	1,05	Planlagt 2024-kr				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Iverksette tiltak ved inngang til byvekstavtalen	200	200	200	206	211	248	261	261	261	261	261
Styrking og omlegging av linjenett i Bergen	0	0	26	47	48	54	57	57	57	57	57
Årleg ruteendring i byvekstavtaleområdet	0	0	0	5	10	11	22	27	32	37	42
Styrking I Bergen sentrum linje 11	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Etablering av regionstamlinje Bergen - Bjørnafjorden	0	0	0	6	7	7	7	7	7	7	7
Nullutslepp båt Bergen – Askøy og Bergen - Alver	0	0	0	0	0	0	20	20	20	20	20
Styrka rutetilbod og bestillingstransport Askøy	0	0	0	0	0	0	15	15	15	15	15
Styrka rutetilbod og bestillingstransport Øygarden	0	0	0	0	0	0	0	0	10	10	10
Kommunikasjonstiltak – korleis få fleire til å reise kollektivt?	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0
Samkøyring Askøy og Øygarden	0	0	0	0	0	3	4	0	0	0	0
Nullutslepp båt Bergen - nettoppgradering	0	0	0	0	3	10	0	0	0	0	0
SUM TILTAK	200	200	226	265	281	336	388	389	403	408	413
TILDELT FRÅ MILJØLØFTET	270	280	289	75	289	325	396	396	396	396	396
TIL / FRÅ FOND PR ÅR	70	80	63	-190	8	-11	8	7	-7	-12	-17
FOND AKKUMULERT PR ÅR	70	150	213	23	31	20	29	36	30	18	1

* Vi har nytta SSB sin kostnadsindeks for buss for å synleggjera at tiltaka er justert med generell prisvekst (Internasjonale forhold, straum- og oljepris, lønsauke, vedlikehald, miljøkrav mm). Dei tiltaka som tidlegare har vore iverksett kostar enkelt sagt vesentleg meir no enn då dei vart iverksette.

For å skalera opp rutetilbodet på ein hensiktsmessig måte la Skyss i 2020 ein plan om å nytta mindre belønningssmidlar enn årleg tildeling tidleg i avtaleperioden, og meir enn årleg tildeling seinare i avtaleperioden. Dette fekk dei tilslutning til i styringsgruppa i 2020 (Sak 35/20 og sak 47/20). Midlane som ikkje vart nytta vart sett på fond hjå VLFK.

SVV varsla våren 2022 at tilskotsmidlar i utgangspunktet skal nyttast i løyvingsåret, og hausten 2022 vart vi varsla om eit nedtrekk på kroner 250 mill.

Basert på tidlegare innsendte prognosar for bruk av belønningssmidlar fekk vi nedtrekk også i 2023 (25 mill.). Hausten 2023 varsla vi SVV om at vi hadde behov for midlane så snart som mogleg, og fekk til svar at dei tidlegast kunne tilbakebetalast i 2025. Pr no har vi ein skriftleg tilbakemelding på at midlane vert tilbakebetalt over ein 5-årsperiode, med 55 mill. årleg i perioden 2025 -2029, noko som også er vist i tabellen. (I tråd med brøken som er lagt til grunn i avtaleteksten vert Skyss tildelt 89% av belønningssmidlane, og 11% vert fordelt til kommunane basert på folketal. Den same brøken er nytta til tilbakeholdte midlar.)

5) Hvordan defineres hva som er «det ordinære kollektivtilbudet»?

- Er det et definert «nullpunkt» eller tilsvarende (hvorfor/hvorfor ikke)?
- Hvordan påvirkes dette når f.eks. rammetilskuddet endres?

Det ordinære kollektivtilbudet er definert som ruteproduksjon fram til 2019 (buss og deler av Bybanen linje 1), finansiert med fylkeskommunale midlar og belønningssmidlar frå «gammal» ordning. Ny ruteproduksjon, (inkludert Bybanen linje 1 til Flesland og linje 2 til Fyllingsdalen, samt bybåt), omlegging av linjenettet og andre kapasitetsaukande tiltak etter 2019 er utover det ordinære kollektivtilbudet og er finansiert med fylkeskommunale midlar og «nye» belønningssmidlar.

Som tabell 1 syner nyttar fylkeskommunen langt meir midlar til drift av kollektiv i byvekstområdet enn det vi får tilført over post 66. (I budsjettet for 2024 er det sett av 971 mill. til *ordinært* kollektivtilbod i byvekstområdet.)

6) Dersom det er etablert takstsamarbeid med Jernbanedirektoratet:

- Hvor stor er kostnaden for tiltaket, og hvordan finansieres det?
- Hva er den geografiske avgrensningen til takstsamarbeidet?

Kostnaden for tiltaket var i 2023 på 33 mill. kr.

Vi forventer at kostnaden vil bli om lag 35 mill. kr i 2024

Samarbeidet er finansiert gjennom fylkeskommunale midler.

Geografisk avgrensning er Arna/Trengereid, dvs. innanfor grensa av Bergen kommune for enkeltbilletter sone A for reiser med lokaltog til Arna og Vossebanen.

For togreiser med VY tog kan ein med periodebillett nytta seg av takstsamarbeidet ved å reise heilt til Voss stasjon, noko som for kunden kostar 3 soner.

Med 30-dagers Ungdomsbillett kan ein reisa heilt til Myrdal stasjon.

Med helsing

Anne Iren Fagerbakke
direktør
Mobilitet og kollektivtransport (MOK)

Torill Klinker
seksjonsleiar
MOK - Transportplan

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift